

Nytårstale 1. januar 1990

Af Jonathan Motzfeldt

Kære landsmænd.

Jeg vil gerne ønske alle i vort kære land et godt og velsignet nytår 1990.

Det gamle år, 1989, var året, hvor vi markerede de første 10 år med hjemmestyre. Det har været et spændende år for os allesammen med mange begivenheder, som har sat sit præg i vores erindring. Vi har været vidner til mange dejlige kulturelle oplevelser, hvor vore egne kunstnere sammen med kolleger fra andre lande berigede os overalt i landet. Jeg vil gerne takke alle og enhver. I har været med til at markere jubilæet på en værdig måde.

Dronningen og prinsen bidrog til at gøre selve jubilæumsdagene ekstra festlige, og også de mange besøgende regeringsrepræsentanter og ambassadører fra andre lande viste os, at Grønland har mange venner, som ønskede at fejre hjemmestyretanken med os.

De første 10 år i hjemmestyrets historie har lært os, at vi i Grønland er med på verdenskortet, og at vi hverken kan eller skal isolere Grønland i forhold til omverdenen. Det være sig på det økonomiske og ikke mindst på det kulturelle område.

Det vil være på sin plads at citere en erfaren medarbejders bedømmelse af udviklingen. Vedkommende har arbejdet mange år i såvel Grønland som i Danmark:

»Det samlede indtryk må blive, at hjemmestyreordningen har udløst mange kræfter i Grønland. Der er foregået en vældig udvikling, men det er stadig et åbent spørgsmål, om der kan skabes et erhvervsgrundlag, som kan bære den standard, grønlænderne er nået op på. Man må håbe, at det vil lykkes hjemmestyret at klare skærene – for der er grøde i det grønlandske samfund.«

1989 var året, hvor det traditionelle verdensbillede ændredes totalt. Gamle ideologier og doktriner faldt sammen – i bogstaveligste forstand som Berlin-muren. Dette opbrud i østblokken vil i de kommende år få betydning for hele verden.

Vi i Grønland hilser denne udvikling velkommen. Vi er et fredselkende folk og ser gerne så megen afspænding som mulig mellem supermagterne, som vi geografisk ligger midt imellem. Selv har vi måske ikke direkte indflydelse på disse verdensomspændende forandringer.

Men også vi kan yde vores bidrag, bl. a. ved at åbne vore døre for vore frænder fra Sibirien, som i denne sommer besøgte os, og også for flere officielle besøgte os fra østlandene. Vi har erfaret, at de baltiske lande ønsker at sende repræsentanter til Nuuk for at studere vores hjemmestyreordning, og vi har budt dem velkommen.

Året 1989 var også året, hvor vores forhold til EF blev fornyet. På trods af alle forudsigelser foregik forhandlingerne om en ny fiskeriaftale i en særdeles venlig atmosfære, og der blev opnået en aftale, som både landstinget og EF's ministerråd har erklæret sig tilfredse med. Det vil give os gode muligheder for at tilpasse os den situation, der opstår, når EF's indre marked bliver en realitet.

Ligeledes har vi i god broderånd reguleret vores forhold til Island, Færøerne og de skandinaviske lande. Ligeledes har vi bestyrket vore i forvejen udmærkede forbindelser til vore stammefrænder gennem ICC under mødet i Sisi-miut.

Mange vil måske mene, at årets julekalender blot var en underholdning. Men nej, det er næsten første gang, at vores rigsfæller i Danmark bliver belært om hverdagens Grønland på en sjov, spændende og meget oplysende måde. Jeg vil gerne takke Danmarks Radio og folk, der har medvirket i udsendelsen for det gode initiativ og den indsats, de har ydet. Nu kan der vel ikke være tvivl for nogen om, at julemanden bor i Grønland, også i 90-erne.

I 90-erne skal vi afprøve og realisere de visioner og værdier, vi har skabt i de 10 år, hjemmestyret har eksisteret. Det

skal her ikke skjules, at der har været store svingninger såvel på det kulturelle som på det økonomiske plan. Men vi har klaret skærene. Takket være den fælles vilje og indsats, de allerfleste har udvist.

Kommunevalget sidste forår har givet os en klar fornemmelse af, at der er vilje til at tage ansvar for lokalsamfundenes økonomi, beskæftigelse og masser af lokale initiativer til meningsfyldte kulturelle nyskabelser. Det var meget glædeligt at se, hvor mange kvinder der kom ind i kommunalbestyrelser, byggeråd og menighedsrepræsentationer. Det er ikke første gang, vore dygtige kvinder præger vores udvikling. Uden kvindernes indsats havde vores kultur ikke overlevet. Det er den rette udvikling, at kvinderne nu deltager mere aktivt i Grønlands politiske liv og dermed kommer til at præge vores hverdag endnu mere end tidligere.

Jeg tror, vi i 90'erne skal rette blikket mod os selv – på vores folk og vores samfund og spørge os selv: Hvad kan vi i fællesskab gøre for at skabe større tryghed og glæde ved at leve i vores land?

Der er utroligt mange dygtige mennesker i vores samfund, som har vilje og evne til at løfte opgaverne i fællesskab, når det gælder. Jeg husker stadig det fællesskab, der blev vist ved indsamlingen til Kræftens Bekæmpelse. Hele landet var samlet om denne opgave. Det samme kan vi gøre igen, når opgaven kræver det. Og opgaven ligger i hverdagen.

Vi ved, at der er boligproblemer, erhvervsproblemer og identitetsproble-

Hjemmestyrets første 10 år blev fejret, og det gode forhold mellem Grønland og Danmark ses af dette billede, hvor landsstyreformanden svinger dronningen i en polka. Foto: Lisbet Lyager, Sermitsiaq.

mer. Vores land er ikke alene om sådanne problemer. De hører med til ethvert samfund overalt i verden. Vi skal dog ikke glemme, at vi samtidig har en meget høj levestandard, når vi sammenligner os med lande under samme eksistensvilkår. Der er derfor ingen grund til, at vi skal ynke os selv. Lad os sætte pris på de værdier, vi som et gammelt kulturfolk har. Og lad os så ved fælles indsats forbedre de forhold, vi finder uacceptable.

Vi ved også alle sammen, at spiritusmisbruget er en plage. Vi ved også, at brugen af hash og andre hårde stoffer er en plage, der tiltager blandt os.

Som mennesker i et moderne samfund er det vores pligt at skabe løsninger til bekæmpelse af sådanne negative

kræfter, som nedbryder så meget i vort samfund.

En af vejene til at opnå dette er, at vi fortsat skal dygtiggøre os. Vi har i mange år prioriteret uddannelse meget højt. Det skal vi fortsætte med. Vores uddannelses tiltag må i første række tilgodese vore egne behov indadtil og udadtil. Denne målsætning blev forstærket under landstingsdebatten om afskaffelsen af det forhadte fødestedskriterium. Derfor skal vi slå fast, at vejen til aktiv deltagelse i 90-ernes spændende udvikling hedder uddannelse og dygtiggørelse samt stabil deltagelse på arbejdspladserne og uddannelsesstederne til havs, på land og i luften.

Det arbejde, der udføres nu til dags på den arbejdsplads, som er den grønland-

ske kirke, viser, at grønlandsk arbejdskraft under grønlandske vilkår kan klare udfordringer under vanskelige økonomiske og arbejdsmæssige vilkår, hvad der er lært fra gammel tid af. Det samme kan siges om sundhedspersonale specielt i bygderne. For begge grupper vedkommende arbejdes der nu med en videre planlægning og udbygning af deres uddannelse.

I denne forbindelse kan jeg ikke lade være med at nævne den voksende bevidsthed blandt vore studerende om at samarbejde og planlægge i fællesskab. KIK i Danmark har haft nogle interessante initiativer i sidste efterår om at være grønlander og om at eksistere og leve i vort land. Der viste ungdommen sin modenhed og klarsyn ved at konkludere: Vi har brug for alle veluddannede, såvel grønlandssprogede som dansksprogede, der gerne vil arbejde under de vilkår, som samfundet gennem de folkevalgte har afstukket og ønsker at fremme.

Vi ved, hvordan naturens luner og udefra kommende forhold kan påvirke vores hovederhverv – fiskeriet. Det kan være i form af svigtende ressourcer, dårligt vejr, efterspørgsel, priser og valutaforhold. Det er vilkårene, og dem må vi hele tiden tilpasse os, så vi opnår det bedst mulige for vores produkter. Vi må samtidig være åbne for også at udvikle nye erhvervsmuligheder.

I 90-erne får vi hårdt brug for at udnytte de ressourcer, vores land tilbyder. Derfor må forundersøgelser, efterforskninger og udvindinger af olie og mineraler intensiveres. De rigdomme, som findes i undergrunden, skal hjælpe til en

fortsat fornuftig og stabil økonomisk udvikling af vort samfund.

Men jeg vil samtidig understrege, at vi ikke glemmer, at al udnyttelse af ressourcer – levende og ikke-levende – skal ske miljømæssigt forsvarligt, så kommende generationers overlevelse sikres i vores sårbare arktiske samfund.

Vi har bevist omverdenen og os selv, at det er muligt at skabe et bæredygtigt samfund i et så barskt område som vort. Lad os i fællesskab videreudvikle og bevare dette fundament i 90-erne. Forudsætningen er, at vi står sammen og løfter opgaverne i fællesskab og i samarbejde med andre udenfor vort land.

Vi har erkendt, at vi har ønsker og behov for at være i kontakt med verden omkring os. Vi har samtidig erkendt, at en sådan kontakt forudsætter, at vi kan kommunikere på et andet sprog end vort grønlandske. Ønsket om kontakt med omverdenen vil i de kommende år stige. Vi må derfor sørge for ikke at begrænse vores udfoldelsesmuligheder. Indlæring af fremmede sprog må således prioriteres højt. Vi må se i øjnene, at det ikke er nok, vi lever i et to-sproget samfund, hvis vi skal have den kommunikation, vi ønsker. I denne forbindelse er det glædeligt at konstatere, at spørgsmålet om en mere målrettet sprogpolitik indgår i diskussionen om fremtidens skole.

Med disse ord vil jeg sende de varmeste hilsener til alle i Grønland med ønsket om, at de næste 10 år må blive lige så aktive og spændende som det 10-år, hvor vi sammen skabte det grønlandske hjemmestyres fundament.

Gud velsigne os alle.